

ชื่อเรื่อง รูปแบบการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยใช้กระบวนการของ
องค์กรสมาชิกสร้างสุข

ผู้วิจัย พระครูอนุกุลปริยัติการ ปริญญา ปร.ค. (นวัตกรรมการพัฒนาท้องถิ่น)

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
ผศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และการเปลี่ยนแปลง
ในพื้นที่ขับเคลื่อนจากอดีตถึงปัจจุบัน เพื่อสร้างรูปแบบการสร้างเสริมความเข้มแข็งของ
ชุมชน โดยใช้กระบวนการขององค์กรสมาชิกสร้างสุขและเพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการสร้าง
เสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยใช้กระบวนการขององค์กรสมาชิกสร้างสุข กลุ่มเป้าหมายที่
ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน เยาวชนและประชาชน พื้นที่วิจัย คือ
หมู่บ้าน โลกใหญ่-โลกคำ ตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้การวิจัยเชิง
คุณภาพ (Qualitative methodology) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบ
สัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบบันทึกการประชุม วิเคราะห์ข้อมูลโดยอธิบายปรากฏการณ์
เชิงอุปนัย

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ขับเคลื่อนจากอดีตถึง
ปัจจุบัน พบว่า ชุมชนรอบวัดโพธิ์ชัย โลกใหญ่ เป็นชุมชนเก่าแก่ ในอดีตเป็นป่าใหญ่มีความ
อุดมสมบูรณ์ สภาพโดยทั่วไปของชุมชนเปลี่ยนไปจากอดีตทั้งด้านที่อยู่อาศัย อาหาร
เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค มีปัญหาของชุมชนด้านการรักษาศีลธรรม จริยธรรมของคนใน
ชุมชน ทั้งปัญหายาเสพติด การพนันและปัญหาปากท้องของสมาชิกในครอบครัว อันเป็นบ่อ
เกิดตามมาของปัญหาทางสังคมในชุมชน ชุมชนขาดความเข้มแข็ง

2. รูปแบบการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยใช้กระบวนการของ
องค์กรสมาชิกสร้างสุข พบว่า รูปแบบการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยกระบวนการ

ขององค์กรสมาธิสร้างสุข ได้รูปแบบ เรียกว่า กระบวนการจิตตานุกรม ประกอบด้วย การปลุกจิตสำนึก (Awareness), การหยั่งลึกในคุณค่า (Appreciation), การประยุกต์พัฒนาชีวิต (Adopted), และการเกื้อกูลกิจสังคม (Aid) ใช้กิจกรรม 8 กิจกรรมในการดำเนินการ ได้แก่ การเดินธรรมยาตรา การรื้อยพวงมาลัย การผลิตผงนัว การปลูกผักสร้างจิต ปลูกไม้เลี้ยงชีพ งดเหล้าในงานศพ สวดสรภัญญะ และกีฬาต้านยาเสพติด

3. ผลการใช้รูปแบบการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้กระบวนการขององค์กรสมาธิสร้างสุข พบว่า การใช้รูปแบบการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้กระบวนการจิตตานุกรม ในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรสมาธิสร้างสุขสามารถสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ทำให้คนในชุมชนดำเนินชีวิตอย่างมีสติ ยึดมั่นถือมั่น อยู่ในศีลธรรมอันดี สร้างความเป็นสุขให้แก่ครอบครัวและชุมชน

TITLE : A Model for Strengthening Community through Meditation Based Process for Peacebuilding

AUTHOR : Phrakhruanukunpariyattikan **DEGREE :** Ph.D.(Innovation for Local Development)

ADVISORS : Dr. Sakpong Homhuan Chairman
Asst.Prof. Dr. Sanya Kenaphoom Committee

RAJABHAT MAHA SARAKAM UNIVERSITY, 2013

ABSTRACT

The objectives of this research were to survey and analyze current conditions, problems including changes, design a model for strengthening community through a meditationbased process for peacebuilding, and to implement and evaluate the model. The target population consisted of local philosophers, community leaders, youths and villagers. The research site was Khok Yai-Khok Dam Village, Buabarn Sub-district, Yang Talard District, Kalasin Province. Qualitative methodology was employed for the community-based research. The research instrument was an interview form, an observation form and a note-taking form. The data were analyzed and presented by inductive method.

Results of the research were as follows:

1. The research findings showed that many changes in community effected on the villagers' home, food, clothes and medicine. The important problems found in the community were immorality, drugs, gambling and poverty, and these problems were the key factors for strengthening community.

2. The finding indicated that the model for strengthening community through the meditation based process for peacebuilding, called "Jittanukrom", consisted of building recognition and awareness, work recognition, practical application for their daily life, collaborative working in community. The eight activities were organized for strengthening community through the mediation based process for peacebuilding. The activities were

meditation walk, making garland, making seasoning powder, growing vegetables, planting bamboo for food, giving up drinking alcohol in the funeral, praying Buddhism lyric and sports against drugs.

3. The result of the final step revealed that the model for strengthening community through the Jittanukrom process improved the living of people in community regarding recognition, morality and peace including happiness in both family and community.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY